

ONA TILI DARSLARIDA FE'L SO'Z TURKUMINI O'QITISH

Babaniyazova Feruza Tursunboyevna

*Xorazm tumani Gurlan tumani
31-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi
Boshlang'ich sinf o'qituvchisi*

Baxramova Dildora Baxramovna

*Xorazm tumani Gurlan tumani
31-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi
Ona tili fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Yangi pedagogik bilimlar ko'lamini ta'lim to'g'risida"gi Qonun talablari asosida kengayib bormoqda, tadqiqot yo'nalishlari erkin shaxsni shakllantirish muammolariga qaratilyapti. Bugungi kunda ta'lim-tarbiya jarayonida ta'limning turli o'qitish metodlaridan unumli foydalanish muhim ahamiyatga ega. Mazkur maqolada ona tili darslarida fe'l so'z turkumini o'qitish metodikasi haqida ma'lumotlar keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *Pedagogik bilimlar, innovatsion texnologiya, fe'l semantikasi, leksik va grammatik ma'no, so'z turkumi.*

Hozirgi kun ta'limning asosiy maqsadlaridan biri-bu dars jarayonida o'quvchilarni faollashtirish orqali ularga bilim olish yo'llarini o'rgatish va o'qitishdir. Zamonaviy ona tili ta'lim berish nazariyasi va amaliyotni dars jarayonida turli o'yinlardan foydalanish orqali o'quvchilarni fanga bo'lgan qiziqishlarini orttirishni talab qiladi.

Ona tili darslari innovatsion texnologiya asosida tashkil qilinganda, asosan, o'quvchilarda hamkorlikda ishlash ko'nikmasi shakllanadi, umumiy vazifalar yechimini topishda bir-birlariga ko'mak beradilar, o'quvchilarda ijodiy va mustaqil fikrlash malakalari tarkib topadi, o'quvchilar o'z ishlari natijasiga, o'qishga, ta'lim olishga shaxsan mas'ullikni his qiladilar.

Ona tili darslarida fe'l "jarayonni bildiruvchi, ya'ni belgini harakat, holat yoki bo'lish sifatida ifodalovchi nutq qismi" deb ta'riflanadi. Jarayon tushunchasi umumlashgan ma'noga ega. Jarayon deganda turli xil hodisalar tushuniladi: harakatlar (yozish, qurish), kosmosdagi harakat (uchish, yugurish), aqliy jarayonlar (o'ylash, mulohaza yuritish), jismoniy holat (yotish, o'tirish), nutq faoliyati (gapirish, talaffuz). , idrok (ko'rish, eshitish), hissiy holat (sevgi, quvonish) va boshqalar. T.G. Ramzaevaning fikricha, o'quvchilarni fe'l semantikasining rang-barangligi bilan tizimli va maqsadli tanishtirishni ta'minlash zarur. Birinchi sinfdan boshlab bolalar fe'llarning leksik ma'nosiga e'tiborni rivojlantirishlari, fe'lga xos bo'lgan leksik va grammatik ma'no - ob'ektning harakatini belgilash bo'yicha umumlashtirish uchun maxsus material to'plashlari kerak.

Fe'l so'z darslarida fe'l "jarayonni bildi

1. O'quvchilarning fe'lining gap bo'lagi sifatidagi (fe'lining leksik ma'nosi, sonlarning o'zgarishi, zamon, gapdagi o'rni) haqidagi bilimlarini chuqurlashtirish.

2. Fe'llarni nutqda aniq qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish. Shu maqsadda nutqda fe'llarning sinonimik va antonim fe'llarning to'g'ridan-to'g'ri va ko'chma ma'nolarida qo'llanilishini kuzatishni davom eting, ko'pincha o'quvchilar darsda yozadigan matnning stilistik tahlilini mashq qiling.

3. Fe'l kelishigini kiriting. Fe'lining yuzini tan olishni o'rganing, hozirgi, o'tgan va kelasi zamonlarda ongli ravishda fe'llardan foydalaning.

4. O'quvchilarni fe'lining shaxs sonlarini imloga tayyorlash.

O'qituvchining doimiy e'tiborining mavzusi hali ham fe'lining vaqti-vaqti bilan o'zgarishi bu O'quvchilar nima qilish kerak degan savolga qanday fe'llar javob berishlari haqidagi bilimlarini oshiradilar.

Fe'l so'z turkumi mavzusini o'qitishda "KIM CHAQQON" Interfaol o'yini tashkil etish.

"Fe'l so'z turkum" mavzusini o'tishda sinf xonasidagi jihozlar: o'quvchilarning kiyim-kechagi, tana-a'zolari, deraza oynasidan ko'rinib turgan narsalar nomini ko'proq aytish va xatosiz yozish.

Sharti: O'quvchilar uch guruhga ajratiladi.

O'tgan zamon fe'llari	Hozirgi zamon fe'llari	Kelasi zamon fe'llari
O'qidim	O'qiyapman	O'qimoqchiman
Yozdim	Yozyapman	Yozmoqchiman
O'rgandim	O'rganyapman	O'rganmoqchiman
Keldi	Kelyapdi	Kelmoqchi

"Kimchaqqon"

o'yintexnologiyasiqisqavaqtdaamalgaoshiriladigantizimlashganguruhiymashg'ulotbo'lib, unio'tkazishosonvaoldindantayyorgarlikko'rishshartemas. Uko'pvaqtolmaydi.
O'yino'quvchilarningfangabo'lganqiziqishlarinikuchaytirib, darsningboshida,
o'rtasidaoxiridao'tkazishtavsiyaqilinadi.

Xulosaqilibaytganda,

o'quvchilaruchunfe'liningzamoninianiqlashdaasosiyko'rsatkichfe'ljavobberadigansavoldir. O'quvchilarni fe'lining zamon shakllarini tanib olish va shakllantirish uchun so'roqdan foydalanishga o'rgatish muhimdir. Fe'lining zamon kategoriyasining mohiyati o'quvchilar uchun bir xil fe'lni turli zamon shakllarida solishtirganda oydinlashadi. Shuning uchun "Fe'l" mavzusini o'rganish jarayonida fe'llarning zamonda o'zgarishini o'z ichiga olgan mashqlarni tizimli ravishda bajarish kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Avliyakov N.X., Namozova N.J. *Muammoli o'qitish texnologiyalari*. - T.: "Fan va texnologiyalar" nashriyoti, 2008. - 80 b.
2. G'afforova T. *Boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar: O'quv qo'llanma*. Toshkent. Tafakkur, 2011.
3. Muslimov N. va boshqalar. *Innovatsion ta'lim texnologiyalari* - Toshkent: 2015. -208 bet.
4. Qosimova K. va boshq. *Ona tili o'qitish metodikasi*. Toshkent-2009.